

Nr 7 augusti 2009

Finlands

Synskadade

4

Upprop om
Esperanto

6

Välordnat på
friidrott och boccia

12

Recession syns i
organisationer

Innehåll Nr 7/09

- 3** Ledaren:
- 4** Vill ge Esperanto utrymme i skolorna
- 6** Friidrott och boccia i Jakobstad
- 12** Recessionen syns i organisationerna
- 14** Kåseriet: Hej du kära Nylandsgatan!
- 16** Meddelanden
- 21** Meddelanden från distrikten
- 23** Annonser: Quinnor på vift
- 24** Annonser: Tredelad grundkurs i punktskrift

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 98. Nummer 8/2009 utkommer 29.9, manusstopp 8.9.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund
Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar: Susanna Antell, tfn 09-6962 3026 e-post: susanna.antell@fss.fi

Pärmbild: Isak Sand med ledsagare

Foto: Britten Nylund

ISSN 0789-5739

Näkövammaisten Keskusliiton kirjapaino,
Helsingfors 2009

Hälsa i åldersperspektiv

I ett meddelande från Folkpensionsanstalten som återges i denna tidning berättas att rehabiliteringsklienternas medelålder var 46 år under 2008. Klienterna omfattades dock från under ettåringar till en 96-årig kvinna. FPA:s rehabiliteringsverksamhet är i huvudsak avsedd för personer i arbetsför ålder, men vad kunde göras innan detta skede?

Kring samma tidpunkt informerade Social- och hälsovårdsministeriet att det finns ett uppenbart tomrum i de förebyggande social- och hälsovårdstjänsterna. En av de åldersgrupper som faller utanför den förebyggande servicen är människor som gått i pension. Arbetsgruppen Ikäneuvo, vars uppgift var att bereda ett förslag till utveckling av det hälsofrämjande arbetet bland äldre överlämnade sin rapport kring ämnet till omsorgsminister Paula Risikko den 12 augusti.

Enligt arbetsgruppens förslag önskas garantier för att rådgivningstjänsterna för äldre och hembesök som främjar välfärden är avgiftsfria, vilket förutsätter förändringar i lagen om klientavgifter. Det som konkret framförs som mål,

nämligen omfattande information på klarspråk om främjande av hälsa och välfärd, risker, service och social trygghet samt vård på det egna språket är en grundläggande rättighet som definitivt borde utvecklas.

Medvetenheten hos äldre har ökat. Idag känner man till allt mer om rättigheter och skyldigheter, intressen bevakas även på individnivå. Samhället överlag, i synnerhet inom organisationsvärlden, har insett vikten av en trygg pension där hälsa är en viktig grund och därmed inlett kampanjer och projekt med äldre människor som målgrupp.

En välplanerad hälsoplan med en tydlig och utvecklad struktur, både i förebyggande och rehabiliterande syfte är ovärderligt. Som omsorgsminister Paula Risikko uttryckte sig då ovannämnda rapport överräcktes: "Det är hög tid att ta detta på allvar och sluta spara på åldringars hälsa och välfärd". Den samhällssyn som förbiser äldres intressebevakning och service är hopplöst förlegad, det är dags att uppmärksamma den växande gruppen äldre medborgare också ur hälsoperspektiv.

Vill ge Esperanto utrymme i skolorna

Arvo Karvinen, hedersmedlem i EBU och aktiv inom Esperantoorganisationer både nationellt och internationellt, föreslår i ett uttalande till internationella utbildningsinstanser för synskadade att esperanton borde få en plats i undervisningen. Starka argument för esperanton är det skapar internationella kontakter.

- Esperanton finns inte alls i undervisningen i dagens skolor, kanske på hobbynivå utanför skoltid i någon europeisk skola, förklarar Arvo Karvinen. Mellan de stora världskrigen var det mycket mer vanligt att synskadade studerade esperanto.

Det uttalande som de blindas internationella esperantoorganisation (Ligo Internacia de Blindaj Esperantistoj, LIBE) framför till utbildningsansvariga för synskadade ICEVI (International Council for Education of People with Visual Impairment) framfördes under ICEVI-konferensen i Dublin den 5 till 10 juli. I ett utdrag ur brevet hittar man bland

annat följande information:

”Lärare och representanter för utbildning, vi behöver fortfarande er hjälp. Kunde ni vänligen hitta utrymme för Esperanto i utbildningsprogrammen i skolorna för blinda barn, vuxna och ungdomar? Kommunikativa kunskaper i Esperanto kan snabbt tas tillvara, så den erbjuder en idealisk introduktion till studier i främmande språk. Att lära ut Esperanto i olika länder samtidigt ger en utmärkt möjlighet till brevväxling mellan elever i ett tidigt skede.

Den internationella organisationen för Esperantolärare (Ligo Internacia de Esperantistaj Intruistoj, ILEI) befrämjar

utlärnning av Esperanto genom att arrangera övning, examina och publicering av modernt studiematerial. ILEI-kongressen ägde rum i Krakow den 18-25 juli.

Textböcker i Braille och på CD finns tillgängliga från Esperanto-organisationerna och biblioteken för synskadade. Idag finns även kurser och material i elektroniskt material, exempelvis en kurs med versioner på 35 språk på www.lemu.net.

Vänligen, ge era unga en chans till internationella relationer!"

Arvo Karvinen drar sig till minnes att han själv studerade esperanto på fritiden i blindskolan i Kuopio. Den internationella esperantoorganisationen (LIBE):s huvud-

mål är att åtminstone äldre elever ska kunna få undervisning i Esperanto, gärna i form av studiecirkel på fritiden, även i skolorna för synskadade i Finland.

- Vi hoppas att kunna introducera språket så lockande som möjligt, och ge även dem som lämnat skolan en möjlighet att skapa internationella kontakter.

Allmänt om attityden till Esperanto idag menar Arvo Karvinen att många inte tror att ett sådant språk existerar mer överhuvudtaget, men under de kongresser som arrangeras kring Esperanton är folk mycket ivriga, avslutar Karvinen.

Text: Sofia Stenlund samt utdrag ur den text som framfördes under ICEVI-konferensen i Dublin

"Vi hoppas att kunna introducera språket så lockande som möjligt."

■ Den polske upphovsmannen dr L.L Zamenhof publicerade sitt förslag till internationellt språk år 1887. Zamenhofs syfte med esperanto var att det skulle fungera som andraspråk för alla människor och leda till ökad förståelse och minskad risk för krig och konflikter mellan olika länder och folk.

Välordnad boccia och friidrott i Jakobstad

- Jörgen Bäck från Vasa är redan mångårig deltagare i friidrottstävlingarna.

Finlands svenska synskadades boccia- och friidrottsmästerskap gick av stapeln i Jakobstad 12-14.6.2009. Ett sextiototal tävlande plus ledsagare, arrangörer och publik deltog.

Hela svenskfinland var representerat, från Borgå i öster via Åland i sydväst till Karleby längst i norr. Det är bra att tävlingsorten växlar för då hamnar delta-

garna i tur och ordning att åka långa vägar som det blir när vi är så utspridda i svenskfinland. Det kan vara nog så tungt att stiga upp på morgonnatten och sitta

- Gabriella Fredriksson från värdöreningen NÖSS deltog i idrottstävlingarna.

- Boccian gick av stapeln på fredagen.

- Andreas Kanto från Vasa var en av deltagarna.

- Förutom själva tävlingarna är den sociala funktionen viktig.

halva dagen i bussen för att sen tävla. Men även de äldre deltagarna visade en användningsvärd ork och sisu. Synskadade tycks vara av ett segt släkte. Tävlingarna var de femte i ordningen och arrangerade av FSS, NÖSS och IF Drott.

Förberedelser och träning

Inför mästerskapen frågade jag ett antal personer om hur de hade förberett sig för tävlingarna och vilka förväntningar de hade på mästerskapen.

Kaj- Ole Lindegård från Vasa hade inte förberett sig på något speciellt sätt. Men han motionerar genom att gå ca. 20 km per vecka. Han förväntade sig främst gemenskap i och med att man får träffa andra synskadade. Tävlanget kommer i andra hand.

Hannibal Björkstam från Pargas hade förberett sig genom att ta det lugnt. Han ville ha roligt och komma bort hemifrån. Att träffa andra synskadade var även viktigt för honom.

Barbro Gahmberg från Esbo var med för första gången och hennes förberedelser för tävlingarna bestod av att gå ut och gå med hunden Jessie, vattengymnastik och konditionssal. Förväntningarna på tävlingarna var social samvaro.

Pehr Ahlstedt från Jakobstad hade deltagit i tre träningstillfällen som NÖSS hade ordnat. Han promenerar även 7 km varje dag, så konditionen torde vara god. Han tyckte att det skulle vara roligt att vinna.

Det speciella med tävlingarna var att man kan delta oberoende av ålder.

Västnyland vann bocchian

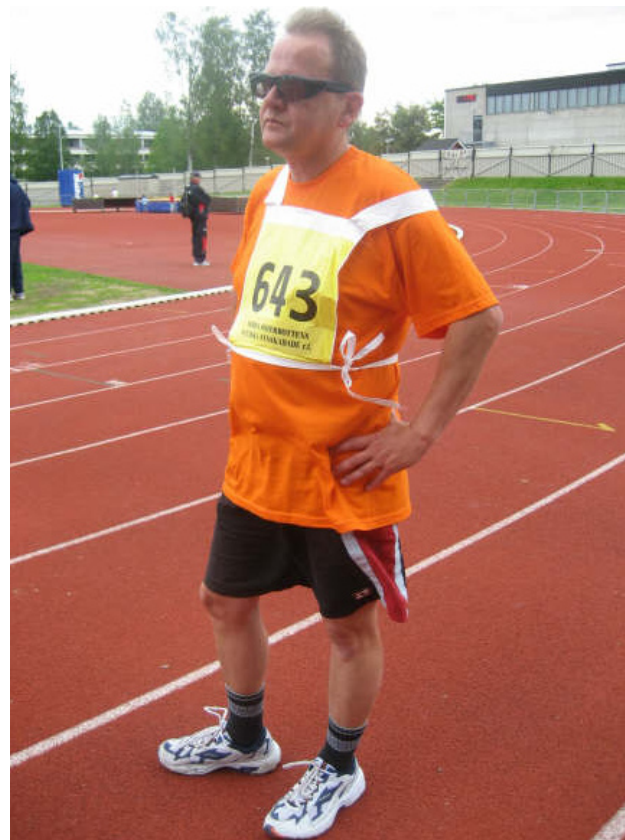
Tävlingarna inleddes på fredagen med kampen om mästerskapstiteln i bocchia. Vid frågan inför tävlingen hur man hade tränat så varierade svaren. Något lag hade tränat varje vecka hela vintern. Ett annat lag hade tränat senast i Pargas i fjol och före det ingenting. Målet varierade också från lag till lag. Många siktade på guld eller åtminstone att göra sitt bästa. Ett lag tyckte att de inte ville bli sämre än i fjol då de blev sist! Värdlaget sa att de har en ödmjuk inställning och kan inte riktigt sikta på seger för det bör de unna något annat lag av artighet. Kampen om guldet blev hård! Segrare blev laget från Västnyland med Tapio Hotanen, Jan-Peter Sjöholm och Allan Wikström. Lite surt satt nog silvret hos Vasaborna, det tredje i följd. En ny fight blir det nästa år då tävlingarna hålls i Borgå.

Dagen avslutades med middag på stads- hotellet, där även inkvarteringen skedde, och utfärd till det arktiska muséet Nanaq. Där guidade muséets grundare Pentti Kronqvist på ett inspirerat sätt.

Tunga gråa moln hängde över Centralidrottsplanen på lördagen då friidrotts- tävlingarna skulle gå av stapeln. Det var nog säkert med andan i halsen arrangörerna betraktade vädret men till all lycka så blev det inget regn och tävlingarna kunde genomföras i utmärkt väder.

■ Idrottsföreningen IF Drott och goda arrangörer säkrade ett lyckat evenemang.

■ Kaj-Ole Lindegård från Vasa uppskattar gemenskapen och möjligheten att träffa andra synskadade.

Funktionärer från IF Drott hade på förhand fått en kort introduktion i att möta synskadade och de skötte sina uppgifter ypperligt. Det idrottsliga är de ju vana vid men att arrangera något för och tillsammans med synskadade var säkert både lärorikt och utmanande. Men de tyckte att de tävlande var synnerligen trevliga och hänsynstagande mitt i kampen. Där har de "friska" sportarna något att lära.

Något för alla och envar

Dagen innehöll som vanligt många grenar, både för herrar och damer. Åldersklasserna var allt från under 40 år till över 80 år. Tävlingsgrenarna var 60 och 400 m löpning, olika hoppgrenar, turbospjut, slungboll, 1500 m gång och

stafetter. Något för envar. En del av deltagarna gav allt för att vinna medan andra var med bara för att det är trevligt att motionera. Du som inte var med i år så överväg på allvar att komma med nästa år. För i de här tävlingarna är det inte främst kampen om segern som är viktig utan de flesta är med för att träffa andra synskade, umgås och ha kul.

En grupp unga som hade deltagit i en rehabiliteringskurs för synskadade ungdomar på Norrvalla anslöt sig på lördagen till friidrottsmästerskapen. De avslutade sin kurs på detta sätt. Med sig hade de rehabiliteringshandledarna Pia Nabb och Carina Willberg. Kursdeltagarna hade haft en givande kurs. Många hade känt varandra från förrut och det bidrog till att gemenskapen var mycket

■ En del av deltagarna samlade vid startlinjen.

god i gruppen och det gick lätt att samarbeta. Mycket nytt och lärorikt hade de fått del av. Det som gett Bodil Cederblom från Pedersöre mest var hjälpmedelsinformationen. Hon deltog också i friidrottsmästerskapen och de hade gått över hennes förväntningar. Hon var mycket nöjd både med kursen och tävlingarna.

På kvällen blev det en guidad rundtur i staden Jakobstad. Vi fick se och höra om bl.a Pedersöre kyrka, Aspegrens trädgård, Jakobstads kyrka, rådhuset, Skolparken, Runebergs stuga, Strengberg-Rettigs tobaksfabrik som är nedlagd men har varit en stor arbetsgivare i bygden speciellt för kvinnor, industrierna i staden och hamnen. Den historia som fastnade hos skribenten var den om stadens stora man Otto Malm. Han gifte sig sent och när hans hustru väntade deras första barn så drucknade hon. Otto Malm var en mycket förmögen man så han skänkte pengar till stadens första skola och till ett sjukhus, Malmska sjukhuset. När han dog tog sju av hans arvingar plats bland Finlands tio rikaste personer.

Fram för talkoandan!

Rundturen slutade vid Segelpaviljongen Pavis ute vid havet. Där i solnedgången väntade en trerätters festmiddag, underhållning och prisutdelning. Orkestern Los Blindos från Vasa Svenska Synskadade med medlemmarna Isak Sand på synth, Kaj-Ole Lindegård på gitarr och Andreas Kanto på slaginstrument gjorde

sitt uruppförande för större publik. Publiken gillade vad de hörde! Många pris delades ut till de som deltagit i FSS idrottskampanj. Ålänningarna hade även i år varit de flitigaste motionärerna. Ett flertal gåvor lottades också ut.

Arrangörerna bestående av Bengt Ahlvik (ordförande), Ann-Sofi Grankulla (sekreterare), Pehr Ahlstedt, Gabriella Fredriksson, Per-Ole och Svante Ekstrand och Birgitta Nynäs hade gjort ett storartat jobb. Allt som man kunde påverka var perfekt! Man hade verkligen jobbat hårt för att det skulle bli lyckade och minnesrika dagar för samtliga deltagare. En orsak till att mästerskapen blev så bra var att man börjat jobba i god tid. Redan på hösten var planeringsarbetet igång. Man hann också få sponsorer innan den ekonomiska lågkonjunkturen gav sig till känna. Många har varit med och hjälpt till. Här syns den österbottniska talkoandan. Jakobstadsborna har säkert haft hjälp av sina grannar från Karleby med sin humor och Nykarleby med sina lyckliga människor. Därav de lyckade mästerskapen! Sedan är ju vi synskadade ett trevligt folk så vad kan det annat bli än trevliga tävlingar och gemytlig samvaro. Vi blev i alla fall varmt välkomnade och mottagna. Alla kunde på ett enkelt sätt hitta dit de skulle. Tidtabellerna höll. Programmet var intressant och givande. Ett stort tack till alla som på olika sätt hjälpt till att ordna mycket fina mästerskap i boccia och friidrott!

Text: Britten Nylund
Foto: Britten Nylund och Patrik Paulin

Recessionen syns i organisationerna

Var fjärde social- och hälsovårdsorganisation har tvingats utöka sin verksamhet som en följd av recessionen. Detta framgår av en enkät som RAY har gjort. I enkäten kartlades recessionens effekter på verksamheten i de organisationer som får understöd.

Mest har missbruksorganisationerna tvingats utöka sin verksamhet. Över hälften av dessa berättar att deltagar- och kundantalet har ökat. Näst mest syns behovet av ökat stöd i barnskyddsorganisationer och organisationer för ungdomsfostran, som bland annat ordnar krishjälp åt familjer som har hamnat i akuta problemsituationer.

En tredjedel av de organisationer som RAY stöder berättar att mängden pengar som står till förfogande har minskat som en följd av recessionen. En lika stor andel av organisationerna bedömer att ekono-

min kommer att stramas åt inom en nära framtid och att framför allt kapitalanskaffningen kommer försvåras.

Mest utmanande har den allmänna ekonomiska situationen visat sig vara för handikapp- och missbruksorganisationerna, av vilka mer än hälften tror att finansieringen kommer att minska under de närmaste åren. Dessutom tror hälften av handikapporganisationerna att man kommer att bli tvungen att skära ner på verksamheten på grund av recessionen. En klar majoritet av social- och hälso-

vårdsorganisationerna är dock av den åsikten att organisationernas roll som en del av en helhet som främjar hälsa och välmående kommer att växa antingen en aning eller klart.

Arbetslösa och äldre blir lidande under recessionen

Enligt social- och hälsovårdsorganisationerna lider arbetslösa, korttidsanställda och äldre personer mest av den nuvarande recessionen. Det har blivit svårare än förr för arbetslösa att få jobb, vilket dessutom leder till problem som marginalisering och ekonomiska svårigheter. Man upplever att nivån på servicen och vården för äldre har försämrats. Också i fråga om barn, unga, barnfamiljer och personer som lider av psykiska problem syns det att man har skurit ner på servicen och att det har blivit svårare att få vård.

- Den kraftiga ökningen av skillnaderna i fråga om hälsa och välmående har fort-

satt i Finland. Inom den offentliga sektorn bör man se till så att man inte genom kortsiktiga och snabba besparingar ytterligare försvårar situationen för de människor som befinner sig i den allra sämsta positionen, konstaterar RAY:s avdelningschef Mika Pyykkö.

Man kan inte påbörda social- och hälsovårdsorganisationerna uppgiften att fylla igen luckorna i kommunens service. Organisationerna har sin egen viktiga roll som skapare av möjligheter att delta, och för många människor är det stöd organisationerna erbjuder livsviktigt med tanke på balansen i livet. Recessionen har dock inte haft någon negativ effekt på finländarnas vilja att hjälpa. Organisationerna bedömer att människornas beredskap att göra frivilligarbete och ta ansvar för sina närmaste åtminstone har legat kvar på samma nivå eller till och med har ökat under recessionen.

Källa: www.ray.fi

Bakgrundsfakta

I stickprovsundersökningen i juni intervjuades 230 verksamhetsledare vid sådana social- och hälsovårdsorganisationer som får understöd från RAY.

I grundmängden för undersökningen ingick 921 organisationer, som får ett totalt stödbelopp på 302,5 miljoner euro.

Undersökningen genomfördes genom telefonintervjuer vecka 24.

Kåseriet | Matti Hokkanen

Hej du kära Nylandsgatan 25 A 6!

Du minns väl ännu den ljuva fredagen den 27.8.1982, då Gympa-Mary från Blindskolan, tog en liten gubbstrutt vid namn Matti i handen, steg med honom på fjortons buss och for till ett ställe, som hette Finlands Svenska Synskadade? Där ringde de på den trevliga dörrsummern, åkte upp till tredje våningen med "bänkhissen" som dessa brukade kallas av Herr Hokkanen. Och ser man på, där uppe fanns det ännu en trevlig summerknapp, att trycka på, så det var ju inte så illa det eller vad tycker du?

Då de vuxna förberedde sig för intervjuer strosade Herr Hokkanen omkring i bostaden och mötte bland annat Harald, som gärna visade hur man kopierar kassetter. Nåja, de vuxna pratade allt möjligt utopistiskt om något underligt, som hette integrering med sina för och nackdelar, men då det äntligen blev Herr

Hokkanens muntur, fick han berätta om lägret i Lappnor och konstaterade att vattnet var kallt i havet!

Förlåt, du gamla trogna lokal att det inte bara blev flera besök hos dig på 1980-talet, fastän man nog hörde om dig med jämna mellanrum och för sig själv kom ihåg hur man var där på besök. Men sedan levde vi plötsligt på året 1990 och då, till vår stora sorg, fick man inte längre ha Huvudstadsregionens Ungdomsträffar i en mysig bostad på Rödbergsgatan 5 a utan det sades att det skulle bli mycket finare, att ha dem på Fredriksgatan 35 B 10. Men redan under första träffen tyckte Herrn att det var ödsligt och för stort för ett så litet gäng, så dessa träffar fick vara tills vidare och man besökte stället bara om det var något riktigt nödvändigt. Redan från början av året 1991, ändrades allt, för då blev man

vald i styrelsen för den dåvarande FSS Ungdomskommitté och besöken skulle bli rätt så många!

Och du, nog minns du väl den ljuva dagen i april då Tant Helene byttes ut mot Tant Stina och hur hon sedan kom att bli min arbetshandledare i maj samma år? Då skulle det kopieras kassetter, frankeras kuvert, skrivas lägerprogram på punktskrift i många exemplar på en Perkins, då det inte fanns dator. Du kommer säkert ihåg hur chockad man var då man skulle svara med sitt eget namn i växeln, då man dittills var van med t.ex. sjukhusväxlar där man alltid svarar till exempel Centralsjukhuset och inte nämner några namn! Minst en gång per dag fick man rabbla upp att man är här på skolprao då de i andra ändan av telefonen förvånade sig över att det inte är den trevliga damen som svarade den här gången!

Eftersom man fick ett stort tack för ett gott arbete och då man själv var intresserad, lyckades det med ännu en vecka hos dig i juni samma år med ungefär samma arbetsuppgifter som på praon, men den här gången med lön och Herr skulle själv, stå för matkostnaderna som alla andra. Under den veckan, fattade man även, att Fredriksgratan 35, är hörnhus med Nylandsgatan 25 och, att man kan gå inre vägen mellan de båda lokalerna genom A 6:ans kök!

Åter fanns även ett och annat möte med Ungdomssektionen inom FSS på schemat, samt lösning av dataproblem gällande

det dåvarande Rats-systemet med vilket man läste HBL. Sedan år 1996, körde SEIS-centralens datakurser på allvar igång och tack vare dessa fick man äntligen lära sig grunderna till windows, som man genast blev förtjust i!

2000-talet har fortsatt ganska långt i samma banor. Det vill säga datakurser, distribution av skattekort varje år, något enstaka Ungdomssektionsmöte, för denna, lades ner år 2001 och nya system tog över, samt överraskningsbesök nu som då, för att se till att damerna har lika mycket skinn på näsan som förra gången!

Men vet du lokal, allt har ändå sin tid, dvs. snart har slutet kommit för våra möten med dig och de nya tar över! Har ju länge tyckt att du kanske inte är det allra ändamålsenligaste utrymmet för just FSS. Bli ändå inte ledsen, för du har ändå din egen plats, som t.ex. som ett privathem, då man först, lagat dig i gott skick och hoppeligen byggt en fin bastuavdelning upp på din stora vind!

Med dessa ord, säger jag ett stort tack till dig, för alla dessa år hos dig och önskar dig lycka till med de nya invånarna och hoppas att du ändå kommer ihåg oss alla och våra bravader, så tänker vi även på dig där på Parisgränden 2 A 1 i Arabi- strandens fina landskap!

Med varma, vänliga och lite vemodiga hälsningar!

Herr Hokkanen, även kallad Matti

Meddelanden

USA skriver på handikappkonvention

USA undertecknade på torsdagen en FN-konvention om handikappades rättigheter. Den undertecknades vid en ceremoni i FN-högkvarteret i New York av USA:s FN-ambassadör Susan Rice.

Konventionen som tidigare har undertecknats av 141 länder förbjuder alla former av diskriminering av handikappade i arbetslivet och slår fast handikappades rätt till utbildning. 61 länder har hittills ratificerat konventionen.

Den tidigare amerikanska regeringen under president George W Bush valde att inte ansluta sig till konventionen som trädde i kraft förra året. Motiveringen var att den inte är lika långtgående som amerikansk lag och därför skulle kunna komplicera tillämpningen av den.

Att USA nu anslutit sig är ytterligare ett exempel på att Barack Obama valt en mer positiv inställning till FN än sin föregångare.

Källa: TT Reuters

Meddelande från rehabiliteringshandledare Monica Andersson

Jag kommer att under tiden 1.9.2009-31.8.2010 vara tjänsteledig från min tjänst. Som min vikarie kommer Stina Wiik-Latvala att fungera. Jag kommer att studera och inleder mina studier vid Arla institutet med målsättningen att utbilda mig till närvårdare. Vad jag gör efter min tjänsteledighet vet jag ännu inte, med det får tiden utvisa.

Med önskan om god fortsättning till er alla! Om någon absolut måste få tag i mig så får ni mitt telefonnummer via kansliet.

Monica Andersson

FPA rehabiliterade alla åldersgrupper

De yngsta som fick rehabilitering via FPA år 2008 var pojkar under ett år. Den äldsta rehabiliteringsklienten var en 96-årig kvinna. Klienternas medelålder var 46 år.

De yngsta som får rehabilitering har vanligen medfödda deformiteter, medan de äldsta i allmänhet lider av blodcirkulationssjukdomar. År 2008 blev dock mentala störningar och beteendestörningar de vanligaste orsakerna till rehabilitering.

FPA-rehabiliteringen är främst avsedd för personer i arbetsför ålder, men på basis av behovsprövning kan den även beviljas andra behövande. Rehabilitering för gravt handikappade beviljas också personer under 16 år.

År 2008 fick 86 320 personer rehabilitering som ordnades av FPA. Det är lite mindre än året innan. Av rehabiliteringsklienterna var 60 procent kvinnor.

Rehabiliteringspenning, som betalas för att trygga utkomsten under rehabiliteringen, beviljades i föl till 58 100 personer. Majoriteten av dem deltog i FPA-finansierad rehabilitering. Av de övriga som fick rehabiliteringspenning var deltog majoriteten (9 400 personer) i rehabilitering inom ramen för lagen om företagshälsovård.

Dessutom betalade FPA rehabiliteringspenning till 4 200 16-19-åringar med väsentligt försvagade möjligheter till förvärvsarbete för att förbättra deras möjligheter till sysselsättning. Ytterligare fick 1 900 personer rehabilitering i enlighet med lagen om missbrukarvård.

FPA:s rehabiliteringsutgifter uppgick till totalt 300 miljoner euro, vilket är 1,4 procent mera än år 2007.

Antalet rehabiliteringsklienter har ökat under de senaste 10 åren. Det gäller särskilt rehabilitering för gravt handikappade och behovsprövad rehabilitering. Däremot har klienterna inom den yrkesinriktade rehabiliteringen, som ofta är långvarig, inte ökat. Av de enskilda rehabiliteringsåtgärderna var rehabiliteringskurser såsom ASLAK-, Stöd- och rörelseorgans kurser samt kurser för klienter med mentala störningar de vanligaste. Dessa hade i föl cirka 29 000 deltagare.

Spårvagnar testar ljudsignal i höst

Helsingfors testar högtalare i spårvagnar på hösten, det här för att underlätta resandet för synskadade. Meningen är att högtalarna meddelar namnet på varje hållplats både på svenska och på finska. Högtalarna testas på linjerna 4 och 4T.

Ett liknande försök gjordes för kring tio år sedan men då rasade både chaufförer och passagerare. Ljudnivån var för hög och passagerare kunde bli vettskrämda.

- För synskadade hade systemet varit bra, säger projektingenjören Jari Seppänen vid HST. Nu är tiden mogen för att se om attityderna har förändrats.

Förutsättningarna för att systemet ska fungera bättre finns. Ljudnivån i högtalarna kommer nu att justeras enligt den övriga ljudmiljön. Då det är tyst är ljudnivån på högtalarna lägre och då det är bullrigare höjs ljudnivån på högtalarna.

Vid sidan om högtalarsystemet testar HST ett radiosystem så att resenärer med en radioapparat kan välja att lyssna på information om spårvagnshållplatser. Det här systemet testas på linjerna 4 och 10 och dessutom i en del bussar.

Senare på hösten frågar HST kunder och chaufförer hur de tycker att högtalarsystemet har fungerat. Efter det tar man ett beslut om högtalarsystemet ska tas i bruk permanent.

Källa: www.yle.fi

Användningen av servicesedlar utvidgas i början av augusti

Möjligheterna att utnyttja servicesedlar utvidgas till att gälla alla social- och hälsovårdstjänster med undantag av jourtjänster och ofrivillig vård. Kommunerna bestämmer om systemet med servicesedlar tas i bruk och om serviceutbudet, samt godkänner serviceproducenterna för vars tjänster sedeln kan användas som betalningsmedel.

Regeringen föreslog torsdagen den 16 juli att propositionen om servicesedlar inom social- och hälsovården ska stadfästas. Republikens president har för avsikt att stadfästa lagarna fredagen den 24 juli. Lagarna träder i kraft den 1 augusti.

Med reformen ändras inte kommunernas skyldighet att organisera social- och hälsovård för sina invånare. Med hjälp av systemet med servicesedlar ordnas offentliga social- och hälsovårdstjänster med hjälp av privata producenter. Andra sätt att organisera kommunala tjänster är kommunernas och samkommunernas egen produktion och att anskaffa service i form av köptjänster av offentliga eller privata tjänsteleverantörer.

Målet med lagen om servicesedlar är att öka klientens valmöjligheter, förbättra tillgången på service, göra produktionen av service mångsidigare samt främja samarbetet mellan kommunerna, näringsväsendet och privata serviceproducenter. Om värdet på servicesedlarna som utnyttjas för tjänster i hemmet bestäms ännu i lagen om socialvård och i folkhälsolagen.

Kommunerna bestämmer värdet på servicesedeln

Kommunerna har skyldighet att informera sina klienter om värdet på servicesedeln och om hur självriskandelen bestäms, om serviceproducenternas prissättningar och klientavgifter samt ge råd till sina klienter om användningen av servicesedlarna. Då kommunen ger en servicesedel beviljar den klienten en ersättningsförbindelse för kostnaderna till ett värde som kommunen i förväg har fastställt.

Klienten har också möjlighet att vägra använda servicesedeln. Då måste kommunen hänvisa klienten till kommunala tjänster producerade på annat sätt.

Värdet på servicesedeln måste vara tillräckligt, så att klienten i praktiken kan välja servicesedeln som en realiserbar metod. För de tjänster som enligt lagen om klientavgifter har beslutats ska vara avgiftsfria måste servicesedelns värde fastställas så att klienten inte behöver stå för självrisk andelen. Ett undantag utgör hjälpmedlen för medicinsk rehabilitering. Där får den klient som valt servicesedeln stå för den överstigande delen av kostnaden om han eller hon skaffar ett hjälpmedel som är dyrare än gängse hjälpmedel som motsvarar personens individuella behov.

Kommunen har möjlighet att i enskilda fall fastställa ett högre värde på servicesedeln, om klientens utkomstförutsättningar äventyras på grund av den höga självriskkostnaden.

Den andelen av servicens pris som klienten ska betala själv kan variera beroende på klientens inkomster och servicesedelns form. Kommunerna bestämmer omfattningen av servicesedelns brukstagnung och utformning, varför det kan finnas skillnader mellan kommunerna om hur verksamheten organiseras och genomförs.

Källa: Social- och hälsovårdsministeriet

Lyssna på talböcker via nätet

Celia-biblioteket pågår som bäst projektet "lyssna via nätet", Audiovirta. Det går ut på att låntagarna lyssnar på talböcker via internet genom s.k. streaming, dvs. direktuppspelning. Man kan lyssna på böckerna inom ett par minuter efter att man har lånat dem.

Låntagare hos Celia som har tillgång till dator samt minst 1 megabyte bredbandskapacitet kan delta i lyssningsprojektet. Man bör ha grundläggande datakunskaper och även kunna använda nättjänsten Celianet, eftersom böckerna lånas direkt via Celianet. Som lyssningsprogram används Pratsams PuhElias Reader.

Böckerna laddas alltså inte ned i datorn. Man kan bläddra i böckerna på samma sätt som i DAISY-böcker på cd-rom, även bokmärken kan sättas in.

Deltagarna i projektet har tillgång till hela Celias samling omfattande ca 30 000 talböcker, av vilka nästan 6 500 böcker är på svenska.

Man kan anmäla sig till nätlyssningsprojektet genom att skicka e-post till adressen [biblioteket\(at\)celialib.fi](mailto:biblioteket(at)celialib.fi). Biblioteket skickar sedan ett användningsavtal per e-post. Personer under 18 år behöver vårdnadshavares underskrift och godkännande av avtalet.

Läs mer om projektet på Celias nya hemsidor, www.celia.fi där man även kan ge respons på de förnyade webbsidorna.

Meddelanden från distrikten

Svenska synskadade i Västnyland r.f.

Svenska synskadade i Västnyland samlas till höstsångens första månadsträff lördagen den 12 september 2009 kl. 13.00 i verksamhetscentret Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. Det blir kaffe med dopp och program.

Transport enligt kända rutten. Anmälning senast torsdag 10 september till Bjarne Sandberg tfn 040-544 8313 eller till Birgitta Nordström, tfn 019-231 118. Välkommen med. Styrelsen.

Kvinnogruppens läsecirkel träffas efter sommarpausen igen onsdagen den 23 september 2009 kl. 13.30 i Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. För trakteringens skull, anmäl Ditt deltagande till Christine, tfn 050-3310 695 senast måndagen den 21 sept.

Under sommaren har vi läst Kerstin Ekmans trilogi Vargskinn: Guds barmhärtighet, Sista rompan och Skraplotter. Läsecirkeln är ju öppen för både ordinarie- och stödjande medlemmar och alla böcker vi väljer finns tillgängliga både som Daisy-böcker och på Lukas-biblioteken, dvs. Raseborg, Hangö, Ingå och Sjundeå. Hjärtligt välkommen med!

Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f.

I slutet av augusti flyttar föreningen till nya lokaliteter. Den nya adressen blir Parisgränden 2 A 3, 00550 Helsingfors. Telefonnumret är detsamma som tidigare, 09-6121 779. En ny e-postadress meddelas senare.

Föreningens nya distriktssekreterare Heidi Simonsen börjar den 1.9. på kansliet.

Höstens första träff hålls måndagen den 7.9. kl. 13.00 med kaffe, diskussion och önskemål om kommande program.

Vattengymnastiken börjar igen fredagen den 18.9. kl. 11.00 i Folkhälsans seniorhus, Mannerheimvägen 97. Malin Grönros leder gruppen.

Vasa Svenska Synskadade r.f.

Det var många som var intresserade av komma med och bowla. Bowlingbanor är nu bokade till 31.8 kl. 19-20. Gemensam avfärd till bowlinghallen från Lyktan kl. 18.30. Pris: 5,50/pers.

Fredagen den 4 september ordnas en gemensam träff tillsammans med NÖSS i Kronoby. Ögonspecialist Paula Summanen kommer och föreläser om ögonsjukdomar. Dessutom besöker vi Korpholmens spetälskehospital och lunchen äter vi vid Hotel Polaris. Vi startar från Lyktan kl. 10.00 och beräknas vara tillbaka till Vasa vid 17.30. Pris 30 €/pers. Anmälningar till Lyktan tel. 3170 654, senast 1.9.

Föreningsfestivalen är ett årligen återkommande finlandssvenskt evenemang som i år ordnas för femte året i rad. Det är Vasa som för andra gången står värd för festivalen 11-12.9. Förbundet Finlands Svenska Synskadade tillsammans med föreningarna deltar i evenemanget. Lördagen den 12 september finns vi representerade på torget i Vasa. Välkomna att besöka oss där!

Mimoselgruppernas första höstträff blir onsdagen den 16 september. Första gruppen samlas kl. 10.00 och andra gruppen kl. 13.00. Mimoselträffarna sker i samarbete med Folkhälsan.

Ålands Synskadade r.f.

Ålands synskadade r.f. har medlemsträff den 14 september kl. 18.00 på Ankaret. Höstvisor av Greta Sundström på dragspel, Viva Holm medverkar. Sedvanliga medlemsärenden och kaffeservering. Välkomna.

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland håller sin första månadsträff efter sommaren lördagen den 19 september i Kajutan Ågatan 33 i Borgå. Välkomna!

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Höstens verksamhet inleds med en gemensam träff tillsammans med Vasa synskadade i Kronoby, fredagen 4 september. NÖSS:arna samlas vid Kronoby samlingshus kl 13.

Vi får ta del av en föreläsning av ögonläkare Paula Summanen och därefter blir det kaffeservering och samvaro. Vi anlitar färdtjänst och egna bilar.

Tisdagen 8 september kl. 13 har vi dagträff i Karleby på församlingscentret. Dagens gäst är Lena Aho-Rintamäki, som jobbar som socialarbetare i Karleby stad. Hon föreläser om sociala rättigheter.

Våra aktiviteter i samarbete med Folkhälsan på Östanlid inleds onsdagen 23.9 med boccia kl. 10.30-11.30, därefter blir det vattengymnastik med två grupper. Grupp 1 kl. 12-13 och grupp 2 kl. 13-14. Anmälningar senast 10.9 till Ann-Sofie på Fyren, tfn 7234 880 eller 050-3795 658.

Välkomna alla till höstens aktiviteter! Hälsar styrelsen och Ann-Sofie på Fyren.

Quinnor på wift!

Seminarium för FSS r.f:s kvinnor den 4 – 6 november 2009 på liris, Östra centrum i Helsingfors

På det preliminära programmet står: besök till Arabiastranden (både Arabias fabriksbutik och FSS), balansträning, fotgymnastik, vattengymnastik, information om naturprodukter, vinprovning, social samvaro.

Seminariet, som pågår från onsdag till fredag, kostar 60€ per deltagare och innefattar program, resor, mat och logi. Seminariet är avsett för FSS r.f:s ordinarie medlemmar. Obs! De tjugo första ryms med! Anmäl dig redan nu till FSS r.f. kansli tfn 09-696 2300. Vid anmälan meddelas även om egen ledsagare medföljer och om man har eventuella matallergier.

Seminariet ordnas av FSS r.f:s Kvinnoarbetsgrupp i samarbete med Folkhälsan och Svenska Studiec centralen. Välkommen med!

Tredelad grundkurs i punktskrift

Förbundet Finlands Svenska Synskadade arrangerar en av FPA finansierad tredelad grundkurs i punktskrift för synskadade

Tid: Del 1 den 15-20.2.2010, del 2 den 17-22.5.2010 och del 3 den 6-11.9.2010

Plats: Iiris, Östra centrum, Helsingfors

Ansökningstid: fortlöpande, senast den 15.10.2009

FPA kursnummer: 35437

Målgrupp för kursen är synskadade personer som är intresserade av och har behov av att lära sig grunderna i punktskrift för att mer självständigt kunna fungera i sin vardag. Punktskrift kan på många plan underlätta i vardagen genom att du t.ex. kan märka dina kryddburar, CD-skivor, brev du får osv.

Arbetsmetoder under kursen: Arbetet försiggår i smågrupper för att kunna beakta deltagarnas individuella behov. Läs- och skrivövningar varvas med taktila övningar för att träna upp känselsinnet. Under kursen behandlas också ergonomi samt ges möjlighet till avslappning och diskussioner samt samvaro och utbyte av tankar med andra kursdeltagare.

Till ansökan bör bifogas en läkarrekommendation skrivet som ett B-läkarintyg.

Närmare information om kursen fås av: Tessa Bamberg telefon 09- 69623024 eller 050-4623181